

Til medlem af Inatsisartut
Kuno Fencker, Naleraq

Besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 066 - gerningsprincip

23-06-2025
Sags nr. 2024 - 5737

Kære Kuno Fencker

Tak for spørgsmålene. Spørgsmålene er gengivet nedenfor og efterfulgt af en besvarelse.

Postboks 930
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 68 00
Fax (+299) 43 02
E-mail: asn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

- 1. Hvad er den aktuelle status for Naalakkersuisut's arbejde med at følge op på beslutningsforslagene FM2024/70 og FM2024/100 vedrørende henholdsvis indførelsen af straffe- eller foranstaltningsrammer i kriminalloven og forberedelse af en grønlandsk straffelov?**
- 2. Hvornår forventer Naalakkersuisut at fremlægge det omtalte kommissorium til en ekspertgruppe, som ifølge betænkningen skal analysere retsfølelsen i befolkningen og vurdere behovet for at ændre kriminalloven?**

Svar:

Efter fast parlamentarisk praksis antages en Inatsisartutbeslutning ikke at være bindende for Naalakkersuisut efter den valgperiode, hvor den er vedtaget af Inatsisartut. Der har som bekendt været afholdt valg til Inatsisartut den 11. marts 2025, hvorfor beslutningsforslagene FM2024/70 og FM2024/100100 ikke binder det nuværende Naalakkersuisut.

Men, som du anfører, var der bred opbakning i Inatsisartut til at se på, hvordan kriminalloven kan moderniseres, så den er tidssvarende og lever op til befolkningens retsfølelse.

Derfor bestilte Naalakkersuisut i forrige valgperiode en undersøgelse af befolkningens retsfølelse, som forventes afleveret i efteråret 2025. Rapportens resultater og konklusioner skal danne datagrundlag for en dialog og en beslutningsproces for det videre arbejde med enten en ny retsvæsenkommission eller en ekspertgruppe, der kan formulere grundlaget for et fremtidigt retsvæsen. Naalakkersuisut har ønsket at inddrage civilsamfundet, relevante organisationer og beslutningstagere i

diskussionen om de grundlæggende principper i retssystemet, herunder foranstaltningernes omfang og varighed. Naalakkersuisut ser derfor frem til at modtage rapporten og dele den med Inatsisartut og befolkningen med henblik på at skabe debat i samfundet om vores retssystem.

3. Hvilken faglig og politisk stillingtagen har Naalakkersuisut gjort sig i forhold til at forlade det nuværende gerningsmandsprincip og i stedet bevæge sig mod et gerningsprincip, hvor offeret og samfundets retsfølelse i højere grad vægtes i retsplejen?

Svar:

Med den nugældende kriminallov fra 2008 blev gerningsmandsprincip og gerningsprincip ligestillede. Det følger således af kriminallovens § 121, at:

”Ved valget og udmålingen af foranstaltning skal der tages hensyn til

1) lovovertrædelsens grovhed, herunder samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art, og

2) gerningsmandens personlige forhold, herunder hvad der skønnes nødvendigt for at afholde den pågældende fra yderligere lovovertrædelser.”

Det første er en beskrivelse af gerningsprincippet, og det sidste af gerningsmandsprincippet. Det fremgår af formuleringen, at de 2 principper er ligestillede.

Formuleringen af bestemmelsen tager sit udspring i et forslag fra Retsvæsenkommissionen, og det er i bemærkningerne til kriminalloven anført, at man i kommissionen havde bestræbt sig på at inddrage fordele fra såvel gerningsmandsprincip som gerningsprincip og søge at undgå ulemperne. Der var således på den ene side enighed om, at der fortsat bør lægges betydelig vægt på resocialiseringshensyn. På den anden side bør der i et moderne samfund som det grønlandske også lægges en ikke ubetydelig vægt på gerningen, dels ud fra lighedsbetragtninger, dels af kriminalitetsforbyggende grunde.

Naalakkersuisut er fortsat af den opfattelse, at begge principper bør tages med i vurderingen, når domstolene skal afgøre en kriminalsag, men det er naturligt, at det vil indgå i de drøftelser om Grønlands fremtidige retsvæsen, der er beskrevet i besvarelserne til de øvrige spørgsmål.

4. Hvilken rolle ser Naalakkersuisut for sig, at en fremtidig grønlandsk "straffelov" med klare foranstaltningsrammer skal spille i forhold til at sikre retssikkerhed, konsekvens og sammenhæng i det grønlandske retssystem?

Svar:

I den grønlandske kriminallov findes, i modsætning til i den danske straffelov, ikke strafferammer for de enkelte lovovertrædelser. Ved fastsættelse af foranstaltningen tager domstolene derfor udgangspunkt i tidligere praksis i lignende sager.

Grundlæggende har Naalakkersuisut stor tillid til domstolenes udmåling af foranstaltninger.

Da strafferammen i straffeloven går op til 16 års fængsel, og kriminallovens nuværende foranstaltningsramme kun går op til 10 års anstaltsanbringelse, er der forskel på praksis for idømmelse af hhv. straf og foranstaltning i de grove typer af kriminalitet, såsom drab. Hvis tilliden til retsvæsenet skal bestå, skal der være sammenhæng mellem den sanktion et samfund giver forskellige typer af kriminalitet og ofrenes og samfundets opfattelse af retfærdighed.

Derfor har Naalakkersuisut længe presset på overfor den danske regering for at få hævet foranstaltningsrammen til 16 år, og dette ser nu ud til at blive en realitet.

I samarbejde med den danske regering er det således nu lykkedes at udarbejde et lovforslag, der imødekommer Naalakkersuisuts ønske. På efterårssamlingen 2025 vil Naalakkersuisut således fremlægge et beslutningsforslag om at hæve foranstaltningsrammen fra 10 til 16 år.

Dette vil give domstolene mulighed for at idømme længere foranstaltninger for de meget grove typer af kriminalitet, hvor 10 års anstaltsanbringelse ikke vurderes tilstrækkeligt og i overensstemmelse med borgernes retsfølelse. Med den nye strafreform, der blev fremlagt af den danske regering i maj 2025, planlægges en udvidelse af anstaltskapaciteten i landet med 70 nye pladser, som vil imødekomme det voksende behov for anstaltspladser, der vil opstå, med en eventuel ny foranstaltningsramme på 16 år.

Naalakkersuisut anser disse tiltag for at være vigtige skridt mod et tidssvarende og sammenhængende retssystem, der afspejler befolkningens retsfølelse.

I forhold til indførelse af en straffelov efter dansk forbillede henviser jeg til besvarelsen af spørgsmål 1, hvor overvejelser om en reform af retsvæsenet vil blive drøftet med befolkningen og Inatsisartut i de kommende år.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Naaja H. Nathanielsen

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut, Nukissiutinut, Inatsisit
Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq
Departementet for Erhverv, Råstoffer, Energi, Justitsområdet og Ligestilling